

Allehelgen 2024

Salmer: 787, 571, 121, 538, 402

Salige er de, som sørger, for de skal trøstes! Amen.

Es 49, 8-11, Matt 5, 13-16, Åb 21, 1-7

Hvad vil det sige at være verdens lys og jordens salt? Vi ved, at lys får mørket til at vige, og at salt kan krydre maden, rense og konservere. Begge ting er vigtige i et menneskes liv. Så når Jesus siger, at **vi** er jordens salt og verdens lys, så handler det dels om at give smag, renhed eller holdbarhed til det fade eller fordærvelige, dels om at være mørkets modsætning. Saltet kan imidlertid miste sin kraft, og lyset kan gå ud, hvis det ikke får luft, og særligt når vi mister, fornemmer vi rækkevidden af Jesu ord. For da føler vi både hvordan livet kan blive gråt og farveløst, ja, vi kan føle os omgivet af et mørke, vi ikke kan finde vejen ud af. Da er det vigtigt, at ikke bare præsten, men alle, der er krøbet ud af dåben som kristne, gør sig det klart, at vi kan hjælpe hinanden ved at være

salt og lys for de nødstedte. Det gør vi ved at fortælle om verdens lys, Kristus og hans rige, men det kræver, at vi kender til det, så vi ved, hvad vi skal fortælle. Og for at få en forståelse af det, vil jeg tage udgangspunkt i et digt af den norske digter, Nordahl Grieg, som hedder *Godt år for Norge*. Han skrev det efter den tyske besættelse af Norge i 1940 fra sit eksil i England, og digtet er bare ét af flere smukke digte om Norge, som han skrev for at holde kampgejsten oppe hos sine landsmænd. Nordahl Grieg talte selvfølgelig om vigtigheden af at gå til modstand mod besættelsesmagten, men han gjorde det først og fremmest ved at tale til hjerterne, til sine landsmænds kærlighed til Norge. I det nævnte digt beskriver han, hvordan de norske soldater, som er blevet trænet i England og sendt hjem til Norge, af sig selv vil finde vejene, de skal gå ad, fordi slægterne, der gik forud for dem, har trådt disse veje, og de selv levet et liv, hvor de har betrådt dem og lært at elske landet på den måde. Gennem det levede liv:

Kan vi ta feil av veien?

Vi sprang den i glede så titt.

Vi gikk den en dag bak en kiste,

og lærte den, skritt for skritt.

Sådan skrev Nordahl Grieg og malede således landet, hvis stier han og hans landsmænd havde betrådt i glæde og sorg, frem for nordmændenes indre blik, tegnede et kærlighedens kort over Norge i deres hjerter og tændte dermed forsvarsviljen hos dem. Han satte fædrelandskærlighedens lys frem i en stage, så det kunne skinne for alle i huset.

Det samme princip gælder om Guds rige, når vi som hans børn er i en situation, hvor vi enten har mistet eller sidder ved en døendes leje. For døden er stadig et grundvilkår i menneskers liv, det vidner Griegs digt også om, og vi er bange for den, fordi den skiller os fra vore kære, knuser vore forhåbninger til det, der skulle have været, eller forhindrer os i at rette op på det, der

gik skævt i forhold til de mennesker, der står os allermest nær. Derfor har vi det svært med den, og derfor – tror jeg – at mange kalder den et tabu og mener, at vi skal tale meget mere om den. Det skal vi ikke i aften, for døden skal ikke være mere, sådan som vi hørte det fra alteret, vi skal i stedet tale om, hvem der besejrede den og hvad det betyder for os. Vi skal kortlægge vejen til Himmerige i vore hjerter, og det kan vi kun, hvis vi hører om ham, der vandt det til os, ham, der giver saltet kraft, og som er det lys, der aldrig går ud.

Jeg vil derfor fortælle historien om den nat, da Jesus var gået alene op på et bjerg for at bede, medens hans disciple i båd var taget i forvejen til Genesaret over søen. Men i den fjerde nattevagt, fortælles det, altså lige før solopgang og dermed den sidste, blev det uvejr, og imellem de tårnhøje bølger så de Jesus komme gående imod dem. De troede, han var et spøgelse og blev rædselsslagne, men Jesus gav sig til kende og sagde, at

de ikke skulle frygte, og han bad dem være frimodige. Da var det Peter sagde: »Herre, er det dig, så befal mig at komme ud til dig på vandet.« Og Jesus bød ham at komme. Peter trådte derfor ud af båden for at gå ham i møde, men da han så bølgerne, blev han angst og begyndte at synke og råbte på hjælp: »Herre, frels mig!« Jesus hørte ham, rakte hånden ud og bjergede ham, men skældte ham også ud for at tvivle. For at Jesus er vor frelser må vi aldrig tvivle om. For så mister saltet sin kraft.

På et eller flere tidspunkter i vort liv er vi alle – populært sagt - i samme båd som disciplene, som oftest når sorgen eller dødsangsten rammer os. Og selv om vi så gerne, som Peter, vil tro på Jesus, kan det være meget, meget svært. Men når Jesus frelste ham, hvorfor skulle han så ikke frelse os? Hvorfor skulle hans faderhånd ikke rive os eller vore kære ud af dødens garn? Jeg stiller spørgsmålet, fordi det af og til kan være godt at tænke på et svar, især når vi hører, at det er

vigtigt at tale om døden. For jeg kunne spørge videre, om nogen er blevet glade for at tale om døden? Handler det ikke mere om, at sorgens smerte bliver værre, hvis folk viger tilbage fra at tale – uanset hvad emnet måtte være - med et menneske, der har mistet? Det tror jeg, og derfor er det så vigtigt at tale om livet, livet i Gud vel at mærke. For når vi taler om det, sætter vi lyset frem i en stage og lader det lyse for alle i huset, og kirken, menigheden, bliver til en by, der ligger på et bjerg, og derfor ikke kan skjules. Det er sådan, vi hjælper hinanden i den yderste nød.

Vi skal om ikke så længe synge Grundtvigs store salme *At sige verden ret farvel*, og den er skrevet ud af dødsangst, for en sådan havde Grundtvig. Han var ikke bedre end Peter på det område. I salmen taler han om døden og dens istaphånd, og den ville han helst ikke nyde noget af. Grundtvig ønskede, at Jesus skulle komme tilbage til jorden, før han selv døde, men han vidste også, at det ikke var sikkert, at det ville ske. Så

derfor skrev Grundtvig salmen som en bøn til Jesus om at komme, når han selv skulle dø, i den sidste nattevagt, som under stormen på søen, om ikke selv, så i skikkelse af et kært menneske, en ven, en bror, en datter, en ægtefælle eller hvem der nu sidder hos i den sidste nattevagt. Ingen dødelig er Jesus, så hvad kan Grundtvig mene? Han mener, at når man sidder ved et dødsleje og fortæller, hvordan der er i Himmeriget, så minder man den døende om, at der er sat en stol frem til ham eller hende i de lyse sale, så hjertet kan brænde for den levende Gud i dødens stund og lyset skinne i mørket uden at mørket kan gribe det.

Grundtvigs bøn skal vi huske på, for alle har brug for at høre om Guds himmel i den sidste nattevagt; og så er vor opgave bunden, såfremt vi får muligheden for at kunne være hos et menneske, der skal dø, så ved vi faktisk, hvad vi skal. Hvad der imidlertid ikke står i salmen, er, at vi, der er blevet tilbage, som nævnt også har brug for at høre om Himmeriget. For hvis ikke vi

hører om det, så bliver vi fremmede for det og kan ikke finde vej i det mørke, sorgen er. Så er det, vi begynder at tro, at døden er det vigtige, vi skal tale om. Vi må derfor lære sorgens landskab at kende, sådan som vi har lært vort eget land at kende ved at gå ad stier, vore forfædre har trådt for os i glæde eller bag en kiste, skridt for skridt, hvor tunge de skridt end var. Den vej lærer Grundtvig os også i salmen, vi skal synge til sidst, *Den signede dag med fryd vi ser*, genskrevet året efter *At sige verden ret farvel*, hvor han er kommet til tro på, at når man beder Herren om at blive frelst, så bliver man det. Frelst fra døden, hvor de blegnede kinder atter gløder, og hvor fædrelandet nu er det himmelske, som vi slet ingen problemer har med at finde, fordi det er kortlagt i vore hjerter gennem den vej, vi trådte bag kisten, den vej, der fører til den levende Gud, hvor vi skal tale med venner i hans evige lys, og hvor der hverken er sorg, skrig eller pine, fordi han har gjort alting er nyt.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, søn og
Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig
Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.
Amen